

Türkiye’de Çocuk İstismarı Raporu -2

ASUMA & İMDAT

2018

*Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Suç ve
Şiddetle Mücadele, Uygulama ve
Araştırma Merkezi*

*Şiddeti Önleme ve
Rehabilitasyon Derneği*

TÜRKİYE'DE ÇOCUK İSTİSMARI RAPORU – 2

BASIN ÖZETİ

Prof. Dr. Oğuz Polat

Genel Değerlendirme

Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni (ÇHS) imzalayalı **30 yıl**, meclisten geçmesinin üzerinden **25 yıl** geçmesine karşın halen sözleşme prensiplerinin çocukların yaşamında yeterince yer alamadığı görülmektedir. İmzacı taraf devletin çocuğunun her türlü hakkını korumak zorunda olduğu prensibini hatırlayacak olursak istismar edilen çocukların sayısının bu denli artıyor olması bu durumla bağdaşmamaktadır.

Çocukta cinsel istismar olgularının yelpazesinin pedofiliden başladığı, ensest, pornografi, çocuk seks turizmi, çocuk fuhuşu ve cinsel sömürüyle devam ettiği görülmektedir. Özellikle 2012 den başlayarak devam eden mülteci sorununun insan kaçakçılığını ve ona bağlı olarak çocuk kaçırma ve seks amaçlı kullanıma olaylarını arttırdığı düşünülmektedir.

Yapılan çalışmalarda cinsel istismara uğramış olan çocuklarda fiziksel etkilerin olduğu, enfeksiyon ve istenmeyen hamileliklerin gözüktüğü görülmektedir. Bunlara ek olarak ruhsal etkileri de eklemek gerekmektedir.

TÜİK verilerine göre çocuk mağdur sayısı **2014'te 74.064** iken **2016'da 83.552**'ye yükselmiştir.

Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne göre; Çocuk cinsel istismar hükümlülerinin yüzdesi **% 42,5 iken (2006 yılında) % 58,8'e (2016'da)** yükselmiştir.

Cinsel suç mağduru olan çocukların yüzdesi **2014'ten 2016'ya %33 artmıştır.**

Türkiye’de **27 ilde 30 Çocuk İzlem Merkezi** bulunmaktadır. Ocak 2011 – Mayıs 2016 arası Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM)’lere Türkiye genelinde **21.068 olgu** başvurmuştur. Vakaların **%85’i kız, %15’i erkek** çocuktur.

Suçta sürüklenen çocuklarda ise, her geçen gün büyüyen bu probleme devletin yaklaşımının 3 boyutta da zayıf kaldığı görülmektedir:

1-Suçun önlenmesi için alınması gereken çocuğun eğitim zincirinin içinde kalması sağlanamamakta ve eğitimden kopan çocuklar kendilerini önce sokakta sonra da suç çetelerinde bulmaktadırlar.

2- Suç işlemiş çocukların rehabilitasyonu temel amaç olması gerekirken çocukların erişkinlerle beraber kalmaları ve ceza infaz kurumlarında rehabilitasyona yönelik yapılanların çok zayıf kalması da çok temel sorundur. Adalet Bakanlığı’nın bu konuda yetersiz çalışmalar ve kadrolarının bulunması belki de aşılması gereken ilk adım olarak dikkat çekmektedir.

3- Cezaevinden çıkan çocuğun topluma kazandırılması çok önemlidir. Bu sağlanmadığında çocuğun eski çete yaşamına geri döndüğü ve suç makinasına dönüştüğü çok sayıda örnek bulunmaktadır. Bu konuda çalışan Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı olmak üzere çok sınırlı sivil toplum kuruluşunun bulunduğu da altını çizmek gerekmektedir.

Hukuki Değerlendirme

Hukuki olarak konuya yaklaşılsa, şu anda tasarı halinde bulunan **istismar yasası** belli süredir konuşulmakta ve daha da konuşulmaya devam edeceğe benzemektedir. Ancak öncesinde dünya örneklerine bakmakta karşılaştırmaların ve değerlendirmenin daha sağlıklı yapılması için önemlidir. Çocuğun cinsel istismarına yönelik yasal düzenlemelerin dünyada 18 yaşından küçük herkesin çocuk olduğunu prensibini benimseyen **ÇHS’yi imzalayan ülkelerde buna rağmen cinsel istismar konusunda belirlenen yaş sınırının** genellikle 18 yaşından daha küçük olarak kabul edildiği görülmektedir. Yaş konusunda Avrupa ülkeleri bakımından uygulamalar farklılık içermektedir. **Almanya** rıza yaşı olarak 14’ü kabul ederken, **İspanya** 16 yaşını, **İsviçre** bazı durumlarda 16 bazı durumlarda 18 yaşını benimsemektedir. **İngiltere** ise rıza yaşını 13 yaşı olarak kabul ederek, yaş kriteri esas alındığında en az koruyan Avrupa ülkesi olarak; **Belçika** ise rıza yaşını 18 olarak kabul ederek çocukları cinsel istismardan en fazla koruyan Avrupa ülkesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Rıza yaşı **Çin**’de ve **Brezilya** da 14, **Japonya**’da ise 13’tür.

- **İngiltere’de;** bir kişi cinsel organını kasten 13 yaşından küçük bir çocuğun cinsel organına, anüsüne veya ağzına sokarsa veya vücudunun başka biri organını veya başka bir cismi cinsel amaçlı olarak 13 yaşından küçük bir çocuğun ağzına veya anüsüne sokarsa bu kişi ömür boyu hapis cezası ile cezalandırılmaktadır.
- **Almanya’da;** 14 yaşından küçük bir çocuğa yönelik cinsel istismarda bulunan kişi 6 aydan 10 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır.

- **Fransa'da;** cinsel ilişkiye rıza yaşı 15 ve bir yetişkin tarafından 15 yaşından küçük bir çocuğa şiddet, zorlama, tehdit içermeksizin cinsel davranışta bulunmak 5 yıl hapis cezası ve 75.000 Euro para cezası ile cezalandırılmaktadır.
- **ABD'de;** rıza duruma göre 16 ve 18 yaşları arasında değişkenlik göstermektedir. ABD'de prensip olarak her bir eyalet kendi yerel düzenlemeleri kapsamında ceza vermekte olup hapis cezaları 15 ila 30 yıl arasında değişmektedir.

Türk Ceza Kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasını öngören tasarıdaki (istismarı da içermektedir) yenilikler özetle şunlardır:

- Çocukların cinsel istismarından mahkum olmama hali devlet memuru atanma şartları arasına alınmıştır. Bu düzenleme olumlu bir düzenlemedir.
- Çocukların Cinsel İstismarı" başlıklı 103. Maddesinde yapılan değişiklikler ile çocuğun cinsel istismarı suçunun nitelikli hali için öngörülen hapis cezasının üst sınırı 20 yıldan 40 yıla çıkarılmaktadır. Suçun 12 yaşını tamamlamamış çocuğa karşı işlenmiş olması halinde 30 yıldan 40 yıla kadar hapis cezası verilmesi öngörülmektedir.
- Tasarı'ya göre, cinsel istismar suçunun nitelikli halinin 12 yaşını tamamlamamış çocuğa karşı işlenmesi ve ağırlaştırıcı nedenlerden herhangi birinin bulunması durumunda fail hakkında müebbet hapis cezasına hükmedilecektir.
- Suçun nitelikli halinin 12 yaşını tamamlamış çocuklara karşı ancak cebir veya tehditle işlenmesi halinde fail hakkında müebbet hapis cezasına hükmedilecektir.
- Cinsel istismar suçunun nitelikli halinin çocuklara karşı silah kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde fail hakkında müebbet hapis cezası verilecek.
- Tasarı fail yararına cezayı hafifletecek takdiri nedenlerin varlığı halinde müebbet hapis cezası yerine verilecek 25 yıl hapis cezasını 40 yıla çıkarmaktadır.

Araştırma Sonuçları

İMDAT ve ASUMA tarafından hali hazırda yürütülmekte olan 2 çalışma bulunmaktadır:

- Çocuk Hakları Farkındalık Çalışması
- Suça Sürüklenmiş Çocuklara Toplumun Bakış Açısı Araştırması

Çalışmaların ön sonuçları kısaca aşağıdaki gibidir:

Çocuk Hakları Farkındalık Çalışması

- **700 kişiye** ulaşıldı.
- 700 kişinin %69'u kadın, %30'u erkek. %1'i diğer seçeceğini tercih etti.

- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BM ÇHS)'den haberdar olanların oranı %67 iken içeriğini bilme oranı %47'dir.
- %50'si Türkiye'nin bu sözleşmeyi **imzalamadığı** görüşündedir.
- Katılanların %83'ü **erkek çocukların** ileride **aile reisi** olacağı için eğitimlerine daha çok önem verilmesi gerektiğini düşünmektedir.
- En çok akla gelen çocuk hakları
 - Yaşam Hakkı
 - Birey Olma Hakkı
 - Eğitim Hakkı
 - Sağlık Hakkıdır.
- En çok akla gelen çocuk hakkı kavramı ise
 - Çocuğun Korunması
 - Eğitim Hakkı
 - Çocuğun Önemli Olduğu
 - Demokrasidir.
- ALO 183 hattını bilenler oranı ise %24'tür.

Suçta Sürüklenmiş Çocuklara Toplumun Bakış Açısı Araştırması

- 696 kişiye ulaşıldı.
- Katılanların %42,5'i erkek, %57,5'i kadındır.
- %89'u ceza adalet sisteminin **suça sürüklenen çocukların geri kazandırılmasında** yardımcı olmadığı görüşünde olsa da %85'i **onarıcı hukuk sisteminin** çocuğu topluma kazandıracağı görüşünde,
- %62,6'sı küçük bir çocuğun (12 yaş) hırsızlık yapması durumunda adli süreçten önce **başka yollar aranması taraftarı**,
- **Sosyal yaşantılarında** ilişki kurdukları birinin çocukken suç işlemiş olması %66 oranında insanların **bakış açısını değiştirmeyecek** olsa da, **işveren** konumunda olduklarında **huzursuz olmam** diyenlerin oranı %24,7'dir. (%63,7 kararsız). Eğer kişi **müdür** (işverenden ziyade **üst yönetici**) seviyesinde ise çocukken işlediği suçu **ön planda tutmam** diyenlerin oranı şahsi hayatla karşılaştırıldığında %55,2'ye düşmektedir. **Görülen odur ki şahsi yaşantı, kendi işinin sahibi olmak ve yönetici pozisyonunda bulunmak kişilerin bakış açısını ve davranışlarını etkilemektedir.**
- **İdam cezasının** uygulanmasını isteyenlerin oranı %38,4; uygulanmasını istemeyenlerin oranı ise %61,6'dır.
- Suça sürüklenmiş bir **çocuğa idam cezası** uygulanmalı mı sorusuna ise **hayır uygulanmamalı** diyenlerin oranı %85'tir.

TÜRKİYE’DE ÇOCUK İSTİSMARI RAPORU – 2

Prof. Dr. Oğuz Polat

*ASUMA - Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Suç ve Şiddetle Mücadele
Uygulama ve Araştırma Merkezi*

İMDAT – İşideti Önlleme ve Rehabilitasyon Derneği

İstanbul, 2018

İÇİNDEKİLER

Türkiye’de Çocuk İstismarı	7
Cinsel Şiddet	10
Çocuk İzlem Merkezleri	11
Çocuğun Cinsel İstismarı Ve Yasal Boyut	15
Dünyada Çocuğun Cinsel İstismarı İle İlgili Yasal Düzenlemeler	19
Türk Ceza Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısında Öngörülen Düzenlemeler	21
Çocuk Hakları Farkındalık Araştırması Sonuçları	29
Suçta Sürüklenmiş Çocuklara Toplumun Bakış Açısı Araştırması Sonuçları	34

TÜRKİYE'DE ÇOCUK İSTİSMARI

Çocuk Hakları Sözleşmesini imzalayalı 30 yıl, meclisten geçmesinin üzerinden 25 yıl geçmesine karşın halen sözleşme prensiplerinin çocukların yaşamında yeterince yer alamadığı görülmektedir. İmzacı taraf devletin çocuğunun her türlü hakkını korumak zorunda olduğu prensibini hatırlayacak olursak istismar edilen çocukların sayısının bu denli artıyor olması bu durumla bağdaşmamaktadır.

Çocukta cinsel istismar olgularının yelpazesinin pedofiliden başladığı, ensest, pornografi, çocuk seks turizmi, çocuk fuhuşu ve cinsel sömürüyle devam ettiği görülmektedir. Özellikle 2012'den başlayarak devam eden mülteci sorununun insan kaçakçılığını ve ona bağlı olarak çocuk kaçırma ve seks amaçlı kullanılma olaylarını arttırdığı düşünülmektedir. Düşünülmekte dememizin sebebi bu konuda somut rakamlara sahip olmamamızdır. Çocuk istismarı konusunda çok kısıtlı sayısal veri bulunmaktadır Bazı alanlarda ise bu rakam hiç denecek düzeye düşmektedir. Bu alanların başında da organize suç çeteleri tarafından yürütülen çocuk seks turizmi ve çocuk fuhuşu rakamları gelmektedir. Bu olgulara Suriye sınırında sıklıkla gözlenen küçük yaşta kız çocuklarının yaşlı adamlara başlık parası altında satılması da gelmektedir.

Yapılan çalışmalarda cinsel istismara uğramış olan çocuklarda fiziksel etkilerin olduğu, enfeksiyon ve istenmeyen hamileliklerin gözüktüğü görülmektedir. Bunlara ek olarak ruhsal etkileri de eklemek gerekmektedir. Ruhsal travma sonuçlarının kalıcı olması ve çocuğu çok uzun süre etkileyebilmesi istismarın en ciddi ve önemli sebepleri olarak ön plana çıkmaktadır.

Türkiye'de çocuk istismarı ile ilgili kapsamlı ve ülkeyi kapsayan araştırmalar yapılmamakta ve bulunmamaktadır. Olan ender çalışmalarında yapılmı yılına baktığımızda üzerinden çok zaman geçtiği gözlenmektedir. TÜİK verileri çok kısıtlı bilgi edinmemizi sağlamaktadır.

Konu multidisipliner bir çalışmayı gerektirdiğinden bu alanda çalışan sağlık, hukuk, psikoloji, sosyal hizmet, güvenlik konusunda eğitim alan öğrencilerin eğitim programlarında çocuk istismarı konusunun yer almadığı sadece birkaç üniversitede yer aldığı dikkati çekmektedir.

Fiziksel cezaların eğitim sistemimizde geleneksel bir yere sahip olması, bu eylemi insanların, ebeveynler, öğretmenler ya da sadece yetişkinler olarak çocuklara yapma hakkına sahip olduğuna kanaat getirmelerine neden olmuştur.

Atasözlerimizde bu etkinliğe nazikçe benzeyen sözler bile vardır; "Kızını dövmeyen dizini döver" ve "annenin vurduğu yerde bir gül biter".

Türkiye'de aile içi şiddet yaygındır.

Gördüğü şiddete bağlı olarak yaralanan ve güvenlik birimine getirilen mağdur çocukların sayısal istatistikleri (2014-2016) şöyledir. (Tablo1, Tablo 2)

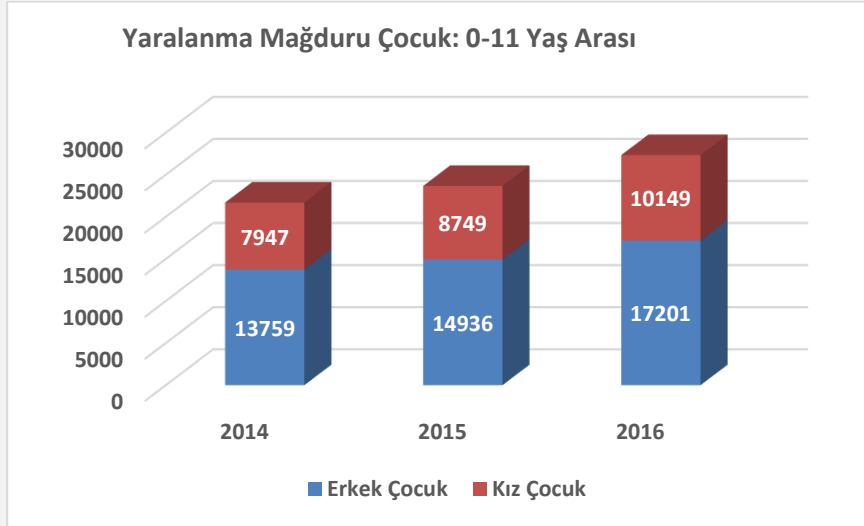
Tablo 1: Güvenlik birimlerine yaralanma mağduru olarak getirilen çocuklar (2014-2016).

Mağdurlarda Yaş/cinsiyet

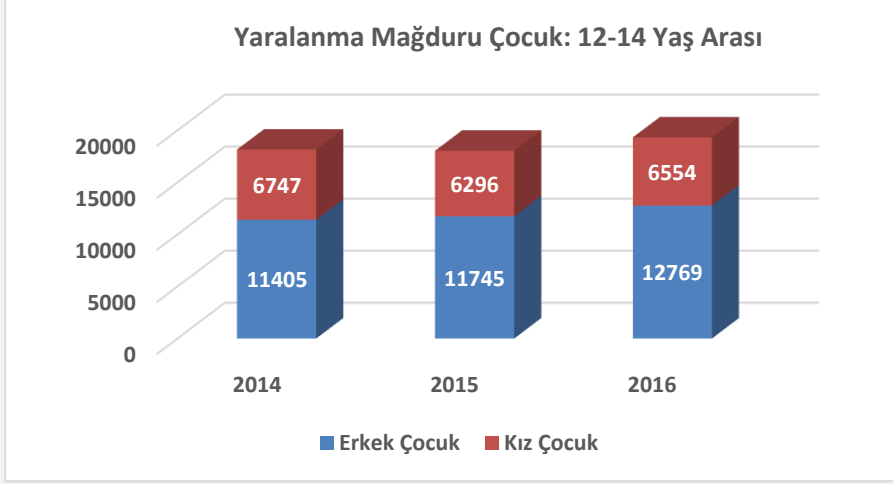
Mağdurlarda Yaş/cinsiyet	Mağdur sayısı		
	2014	2015	2016
0-11			
Kız	7.947	8.749	10.149
Erkek	13.759	14.936	17.201
12-14			
Kız	6.747	6.296	6.554
Erkek	11.405	11.745	12.769
15-17			
Kız	11.811	11.364	12.320
Erkek	22.395	23.098	24.559

Kaynak: TÜİK 2014,2015,2016.

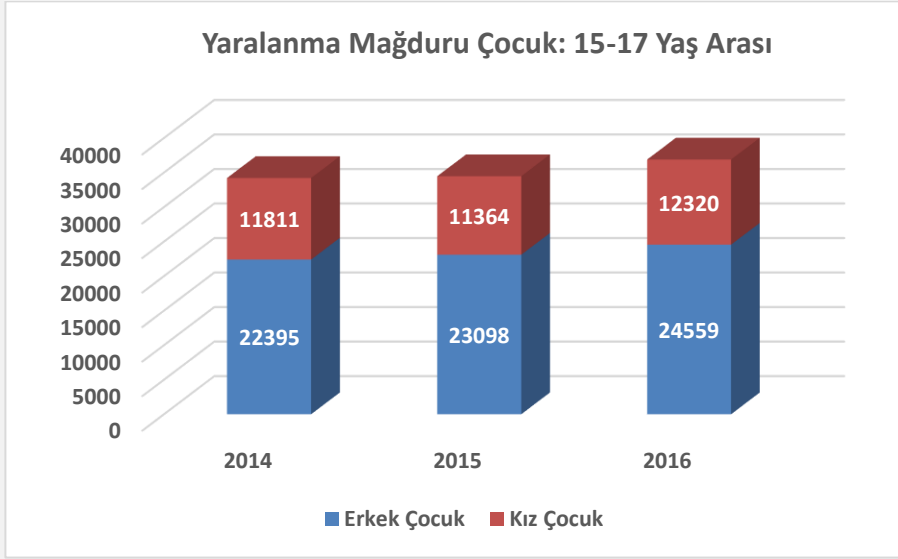
Tablo 2: Güvenlik birimlerine yaralanma mağduru olarak getirilen çocuklar (2014-2016)

Tablo 2-A

Tablo 2-B

Tablo 2-C

Cinsel Şiddet

Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne göre; Çocuk cinsel istismar hükümlülerinin yüzdesi % 42.5 iken (2006 yılında) % 58.8'e (2016'da) yükselmiştir.

Tablo 3: Çocuk Cinsel İstismarı Suç ve Karar Sayısı (2006-2016)

Kaynak : Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, 2016

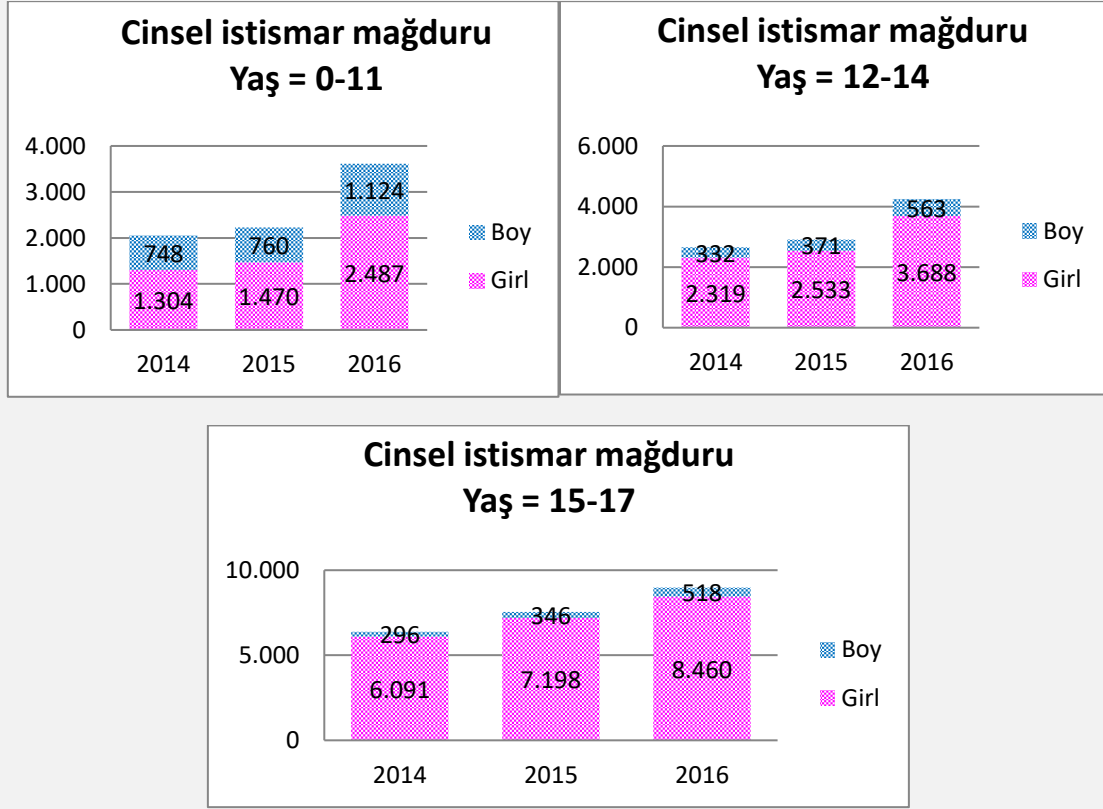
Güvenlik birimlerine yaralanma mağduru olarak getirilen çocuklar dikkate alındığında, cinsel suç mağduru olan çocukların yüzdesi 2014'ten 2016'ya % 52 artmıştır. cinsel saldırı mağduru olarak güvenlik birimine getirilen çocukların (2014-2016) istatistikleri aşağıda verilmiştir; (Tablo 4, Tablo 5)

Tablo4: Güvenlik birimlerine yaralanma mağduru olarak getirilen çocuklar (2014-2016)

Cinsel saldırı mağduruyuş/cinsiyet	Mağdur sayısı		
	2014	2015	2016
0-11			
Kız	1.304	1.470	2.487
Erkek	748	760	1.124
12-14			
Kız	2.319	2.533	3.688
Erkek	332	371	563
15-17			
Kız	6.091	7.198	8.460
Erkek	296	346	518
TOPLAM	11.095	12.689	16.877

Kaynak: TÜİK 2014, 2015, 2016

Tablo 5: Güvenlik birimlerine yaralanma mağduru olarak getirilen çocuklar (2014-2016)

Kaynak : TÜİK, 2014,2015, 2016

Çocuk İzlem Merkezleri

Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM), her il için ayrı olmak üzere Sağlık Bakanlığına bağlı hastaneler, kurumlar bünyesinde kurulması planlanan, cinsel istismara uğrama şüphesi altındaki mağdur çocukların, ifade alma, adli muayene ve diğer her türlü soruşturma işlemlerinin tek merkezde yapılması için planlanan yerler olup, **27 ilde 30 merkez bulunmaktadır.**

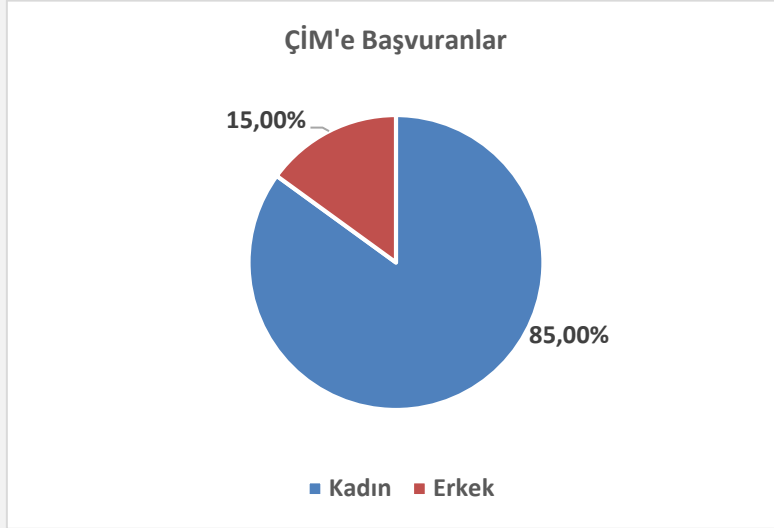
ÇİM'lerin bulunduğu iller aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: Çocuk İzlem Merkezi bulunan iller ve açıldığı tarihler

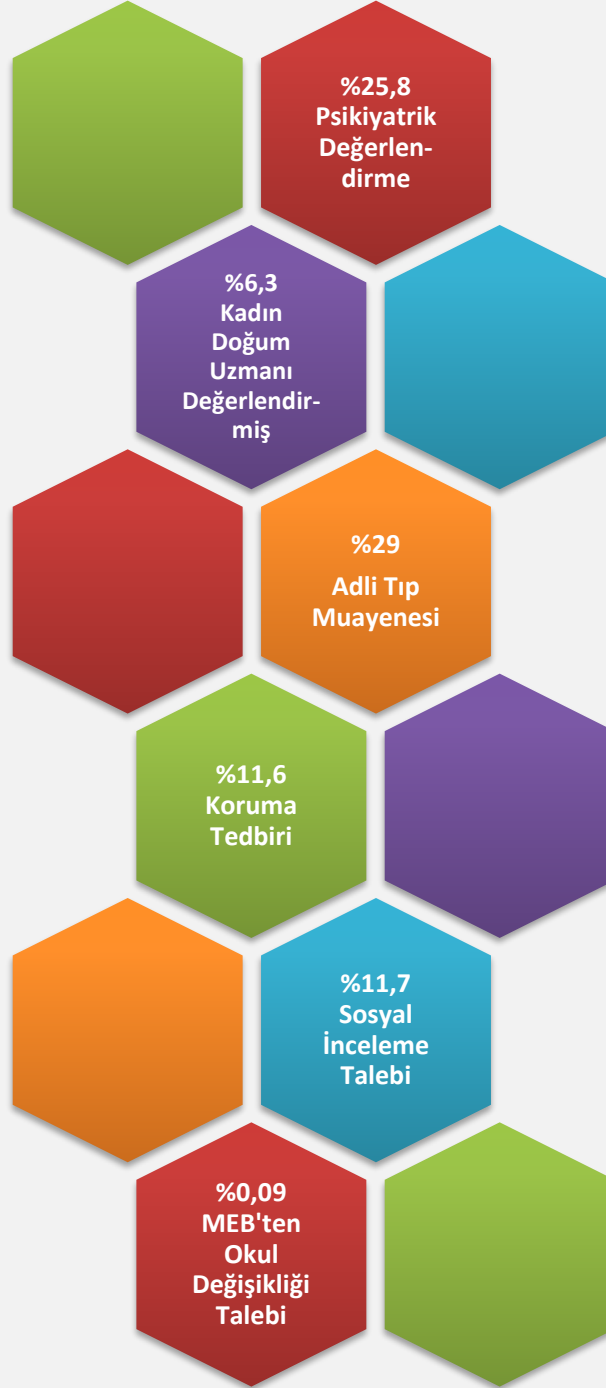
Açılış tarihi	Açıldığı iller
2010	Ankara
2011	Gaziantep
2012	İzmir, Samsun, Diyarbakır, Kayseri, Adana, Antalya, Bursa
2013	Konya, Sivas, Elazığ, Kocaeli
2014	Manisa, İstanbul Çekmece Bölgesi, İstanbul Anadolu Güney Bölgesi, Van, Edirne, Mersin
2015	Eskişehir, Karabük, Denizli, İstanbul Bakırköy Bölgesi, İstanbul Beyoğlu Bölgesi, Erzurum, Trabzon, Malatya

Ocak 2011 – Mayıs 2016 arası ÇİM'lere Türkiye genelinde 21.068 olgu başvurmuştur.

Vakaların %85'i kız, %15'i erkek çocuktur.

Vakaların %25,8'ine psikiyatrik değerlendirme yapılmış, %6,3'ünü kadın doğum uzmanı değerlendirmiş, %29'una adli tıp muayenesi yapılmıştır. Vakaların %11,6'sı için koruna tedbiri alınmış, %11,7sinden sosyal inceleme raporu istenmiş, %0,09'unda da MEB'de okul değişikliği talep edilmiştir.

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2017 verilerine göre, Türkiye'de Çocuk Evleri Sitesi 108 adet bulunmaktayken, 1195 Çocuk Evi ve 65 Çocuk Destek Merkezi bulunmaktadır. Çocuk Evleri Sitelerinde 6208 çocuğa bakılırken, Çocuk Evlerinde 6341, Çocuk Destek Merkezlerinde ise 11640 çocuğa bakılmaktadır.

Aile yanında destek verilen ancak koruma altına alınmayan çocuk sayısı ise 104.729'dur. 2005-2017 arasında aileye döndürülen çocuk sayısı da 11.342'dir.

 TC. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		
YIL : 2017		
Aralık		
	Kuruluş Sayısı	Bakılan Çocuk Sayısı
Çocuk Evleri Sitesi	108	6.208
Çocuk Evleri	1.195	6.341
Çocuk Destek Merkezi	65	1.640
TOPLAM	1.368	14.189

ÇOCUĞA YÖNELİK HİZMETLER	Çocuk Sayıları
Kuruluş Bakımı Altında Bulunan	14.189
Koruma Altına Alınmadan Aile Yanında Destek Verilen	104.729
Aileye Döndürülen Çocuk (2005-2017)	11.342
Toplam Evlat Edindirilen	16.171
Koruyucu Aile Yanında Bakımı Sağlanan	5.642
Koruyucu Aile Sayısı	4.654
Özel Kreş ve Gündüz Bakım Evlerinde Ücretsiz Bakılan	2.400

2016 yılı ASPB İnsan Kaynakları Raporunda ise toplam kadro sayısının 2015 yılı sonunda 16.069 personel olduğu görülmektedir. Bakanlığa bağlı tüm kurumlardaki sosyal hizmet uzmanı sayısı 2075, öğretmen sayısı 1662, çocuk gelişimci 472, psikolog sayısı ise 1018'dir. Bu sayılar sadece Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünü değil tüm bakanlık kadrolarını içermektedir. Bu haliyle bile düşünüldüğünde kurum hizmeti alan 12667 çocuğa hizmet veren toplam sosyal çalışmacı ve psikolog sayısının 3000'i geçemeyeceği görülmektedir.

ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI ve YASAL BOYUT

ÇHS, Türkiye tarafından 1990 yılında imzalanmış, 1994 yılında onaylanmıştır. ÇHS'nin 19. maddesi çocuğun her türlü şiddete karşı korunma hakkını, 34. maddesi çocukların cinsel sömürüye maruz kalması kapsamındaki önlemlerin alınması gerekliliğini, 35. maddesi de çocukların kaçırılmaları, satılmaları veya fuhuşa konu olmaları kapsamındaki önlemlerin alınması gerekliliğini düzenlemektedir.

ÜLKEMİZDE ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER:

Tablo 1: Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 19. Maddesinin Türk Hukukundaki Yeri

ÇHS	ÇHS Madde Metni	Karşılık Gelen Ulusal Mevzuat	Karşılık Gelen Ulusal Mevzuatın Kapsamı
Madde 19	Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, çocuğun ana-babasının ya da onlardan yalnızca birinin, yasal vasi veya vasilerinin ya da bakımını üstlenen herhangi bir kişinin yanında iken bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet veya suistimale, ihmal ya da ihmalkâr muameleye, ırza geçme dahil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı korunması için; yasal, idari, toplumsal, eğitsel bütün önlemleri alırlar. Bu tür koruyucu önlemler; burada tanımlanmış olan çocuklara kötü muamele olaylarının önlenmesi, belirlenmesi, bildirilmesi, yetkili makama havale edilmesi, soruşturulması, tedavisi ve izlenmesi için gerekli başkaca yöntemleri ve uygun olduğu takdirde adliyenin işe	Anayasa madde 41	Devletin çocukların korunması için gerekli tedbirleri almasına dair gerekliliği içermektedir.
		Çocukların Cinsel İstismara ve Cinsel Tacize Karşı Korunmasına Dair Sözleşme (Lanzarote Sözleşmesi)	Türkiye'nin de imzaladığı ve 2011'de yürürlüğe giren uluslararası sözleşmedir. Bu sözleşmede de çocuğun yüksek yararı kavramı temel alınarak önleyici ve koruyucu düzenlemeler yapılması, mağdur çocuk ve ailesine yardım edilmesi, çocuk cinsel istismarı ve sömürüsünün suç haline getirilmesi, yeni suç kategorileri yaratılması, çocuğun cinsel istismar ve sömürüye karşı eğitilmesi, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinin çocuk dostu hale getirilmesi, hüküm giymiş cinsel suç faillerinin bilgilerinin kayıt ve muhafaza edilmesi gibi esaslar belirlenmiş ve uluslararası işbirliğinin ile bir izleme mekanizması oluşturulmasının önemi vurgulanmıştır.
		6284 sayılı Kanun	Çocuğa karşı şiddet aile içerisinde önlenmeye çalışılmaktadır.
		5651 sayılı İnternet Yoluyla İşlenen Suçlar Kanunu madde 8	Çocukların zorbalıkla ve sindirilmeye karşı karşıya geldikleri mecralardan biri de internettir. Hukuki düzenleme gereğince, internette yayımlanan görüntülerin yayından kaldırılması için karar verme süresi 4 saattir.
		TCK 232/1	Bir kişi aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamele sayılabilecek bir davranışta bulunursa cezalandırılmaktadır.

el koyması olduğu kadar durumun gereklerine göre çocuğa ve onun bakımını üstlenen kişilere, gereken desteği sağlamak amacı ile sosyal programların düzenlenmesi için etkin usulleri de içermelidir.	Basın Kanunu madde 21	Süreli yayınlarda onsekiz yaşından küçük olan suç faili veya mağdurlarının kimliklerini açıklayacak ya da tanınmalarına yol açacak şekilde yayın yapanlar para cezasına mahkum edileceklerdir.
---	-----------------------	--

Tablo 2: Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 34. Maddesinin Türk Hukukundaki Yeri

ÇHS	ÇHS Madde Metni	Karşılık Gelen Ulusal Mevzuat	Karşılık Gelen Ulusal Mevzuatın Kapsamı
Madde 34	Taraf Devletler, çocuğu, her türlü cinsel sömürüye ve cinsel suiistimale karşı koruma güvencesi verirler. Bu amaçla Taraf Devletler özellikle:	TCK madde 103	Çocukların Cinsel İstismarı Suçu Mağdur çocuk onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş ise, gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış cinsel istismar kabul edilmektedir. Öte yandan, diğer çocuklara karşı işlenen fiilin cinsel istismar sayılabilmesi için, cinsel davranışın cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilmesi gerekir.
	a) Çocuğun yasadışı bir cinsel faaliyete girişmek üzere kandırılması veya zorlanmasını;	TCK madde 104	Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu Bu madde ile cezalandırılan fiil, cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş bir çocukla cinsel ilişkide bulunmaktır. Suç şikâyeteye tabidir. Burada şikâyet hakkını kimin kullanacağı konusu ihtilaflıdır.
	b) Çocukların, fuhuş, ya da diğer yasadışı cinsel faaliyette bulundurulması; c) Çocukların pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemede kullanılarak sömürülmesini,	TCK madde 105	Cinsel Taciz Çocukluk döneminde tacize maruz kalan kişilerin ileriki dönemlerde depresyon, anksiyete, intihara eğilim, madde bağımlılığı gibi bozukluklara rastlanabilmekte ve bu da çocuğun tüm geleceğini olumsuz şekilde etkilemektedir.
	önlemek amacıyla ulusal düzeyde ve ikili ile çok taraflı ilişkilerde gerekli	Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlardan Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer	Yönetmelik; 5237 sayılı TCK m.102, 103 ve 104'de düzenlenen cinsel suçlara yönelik bir yaptırım olarak kimyasal kastrasyon (ilaçlı) ve cerrahi kastrasyon (ilaçsız) yöntemleri öngörülmektedir. Bu maddenin iptal için

	her türlü önlemleri alırlar.	Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik	açılan davada Danıştay yürütmenin durdurulması kararı vermiştir.
		TCK 226	Türk Ceza Kanunu'nda "çocuk pornografisi" diye bir suç tipi düzenlenmemiş olup "müstehcenlik" başlıklı maddesi kapsamında değerlendirilmektedir. Çocuk pornografisi basit olarak, "çocuk içeren cinsel eylemi temsil eden görüntü veya figürler" şeklinde tanımlanabilir. Bu tanıma sadece görüntülerin değil, yazı ve sözlerin de dâhil edilmiştir. Ayrıca, suçun konusunu oluşturan müstehcen görüntü, yazı veya sözlerin üretiminde, maddede 6698 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle, sadece çocukların değil, bunun yanına temsili çocuk görüntüleri ve çocuk gibi görünen kişilerin kullanılması da eklenmiştir.

Tablo 3: Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 35. Maddesinin Türk Hukukundaki Yeri

ÇHS	ÇHS Madde Metni	Karşılık Gelen Ulusal Mevzuat	Karşılık Gelen Ulusal Mevzuatın Kapsamı
Madde 35	Çocukların kaçırılmalarının, satılmalarının ve fuhşa zorlanmalarının önlenmesi	2002 yılında Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Fahişeliği ve Pornografisine İlişkin İhtiyari Protokol	Bu Protokol 09.05.2002 tarihli ve 4755 sayılı Kanun ile uygun bulunmuştur. Bu Protokol taraf devletlerin çocuk satışı, fahişeliği ve pornografisi ile ilgili fiilleri suç haline getirme ve kovuşturma hususunda gerekli önlemleri almasını öngörmektedir. Protokol ile ilgili ilk ülke raporunda, TCK 80, 94, 96, 102, 103, 104, 105, 109, 226, 227, 231 ve 234'ten bahsedilerek, anılan maddelerde çocuk satışı, çocuklara karşı cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisinin suç olarak düzenlendiği belirtilmiştir

		TCK madde 227	Fuhuş suçunu düzenlemektedir. Çocuğu fuhşâ teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhşuna aracılık eden kişi, dört yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun işlenişine yönelik hazırlık hareketleri de tamamlanmış suç gibi cezalandırılır. Kanun burada sadece çocuktan bahsettiği için, çocuğun evlilik veya başka bir yolla reşit olmasının bir önemi yoktur.
--	--	---------------	--

DÜNYADA ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER:

Çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalan kişiler ağır travmalara maruz kalmakta ve bu kişilerde ileriki dönemlerde depresyon, anksiyete, intihara eğilim, madde bağımlılığı gibi bozukluklara rastlanabilmekte, bu da çocuğun tüm geleceğini olumsuz şekilde etkilemektedir. Gelişmiş ülkelerde bu konuda alınan önlemlerin üst düzeyde olduğu görülmektedir.

Çocuğun cinsel istismarına yönelik yasal düzenlemelerin dünyada 18 yaşından küçük herkesin çocuk olduğunu prensibini benimseyen ÇHS'yi imzalayan ülkelerde buna rağmen cinsel istismar konusunda belirlenen yaş sınırının genellikle 18 yaşından daha küçük olarak kabul edildiği görülmektedir. Yaş konusunda Avrupa ülkeleri bakımından uygulamalar farklılık içermektedir. Almanya rıza yaşı olarak 14'ü kabul ederken, İspanya 16 yaşını, İsviçre bazı durumlarda 16 bazı durumlarda 18 yaşını benimsemektedir. İngiltere ise rıza yaşını 13 yaşı olarak kabul ederek, yaş kriteri esas alındığında en az koruyan Avrupa ülkesi olarak; Belçika ise rıza yaşını 18 olarak kabul ederek çocukları cinsel istismardan en fazla koruyan Avrupa ülkesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Rıza yaşı Çin'de ve Brezilya da 14, Japonya'da ise 13'tür.

İngiltere'de; bir kişi cinsel organını kasten 13 yaşından küçük bir çocuğun cinsel organına, anüsüne veya ağızına sokarsa veya vücudunun başka biri organını veya başka bir cismi cinsel amaçlı olarak 13 yaşından küçük bir çocuğun ağızına veya anüsüne sokarsa bu kişi ömür boyu hapis cezası ile cezalandırılmaktadır. (İngiltere Cinsel Saldırı Kanunu madde 5-6) (1)

Almanya'da; 14 yaşından küçük bir çocuğa yönelik cinsel istismarda bulunan kişi 6 aydan 10 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır. (Almanya Ceza Kanunu madde 176) (2)

Fransa'da; Fransa'da cinsel ilişkiye rıza yaşı 15 ve bir yetişkin tarafından 15 yaşından küçük bir çocuğa şiddet, zorlama, tehdit içermeksizin cinsel davranışta bulunmak 5 yıl hapis cezası ve 75.000 Euro para cezası ile cezalandırılmaktadır. (Fransa Ceza Kanunu 227-25) (3)

ABD'de; rıza duruma göre 16 ve 18 yaşları arasında değişkenlik göstermektedir. ABD'de prensip olarak her bir eyalet kendi yerel düzenlemeleri kapsamında ceza vermekte olup hapis cezaları 15 ila 30 yıl arasında değişmektedir. (ABD Federal Ceza Kanunu Chapter 109A, Madde 2241-2243) (4)

Tablo 4: Cinsel İstismar Suçlarına Verilen Cezaların Mağdurların Yaşlarına ve Ülkelere Göre Dağılımı. (5, 6)

	PENETRASYON* DÜZEYİNDE	DOKUNMA DÜZEYİNDE
ABD (Fed. Ceza Kanunu 2241-2243.md)		
←12 yaş	→30 yıl hapis/ müebbet hapis cezası	← 12 yıl hapis cezası ve 10000 dolar para cezası
12-16 yaş	← 15 yıl hapis cezası	← 12 yıl hapis cezası ve 10000 dolar para cezası
←18 yaş		← 12 yıl hapis cezası ve 10000 dolar para cezası
İNGİLTERE (2003 tarihli Cinsel Suçlar Kanunu 5-6-7.md)		
←13 yaş	müebbet hapis cezası	Jürisiz; ←6 ay hapis cezası
←16 yaş	müebbet hapis cezası	Jürili ←14 yıl hapis cezası
İSVİÇRE (187.md)		
←16 yaş	←5 yıl hapis cezası veya para cezası	←5 yıl hapis cezası veya para cezası
←18 yaş	←3 yıl hapis cezası veya para cezası	←3 yıl hapis cezası veya para cezası
AVUSTURYA(206-207.md)		
←14 yaş	←10 yıl hapis cezası	6 ay-5 yıl hapis cezası
←16 yaş	←1yıl hapis cezası ve para cezası	←1yıl hapis cezası ve para cezası
←18 yaş	←3 yıl hapis cezası	←3 yıl hapis cezası
LİCHTENSTEIN(205-206.md)		
←14 yaş	1-10 yıl hapis cezası	6 ay-5 yıl hapis cezası
←16 yaş		←3 yıl hapis cezası
ALMANYA(176.md)		
←14 yaş	6 ay-10 yıl hapis cezası	3 ay-5 yıl hapis cezası
←16 yaş	←5 yıl hapis cezası veya para cezası	←5 yıl hapis cezası veya para cezası
←18 yaş	← 3yıl hapis cezası veya para cezası	← 3yıl hapis cezası veya para cezası
TÜRKİYE (103-104.md)		
15 yaşa kadar	12-22.5 yıl hapis cezası	4.5-12 yıl hapis cezası
15-18 yaş	8-15 yıl hapis cezası	3-8 yıl hapis cezası

Tablo 5: Cinsel İstismar Suçlarında Cezayı Ağırlaştırıran Faktörler(5, 6)

NİTELİKLİ DURUMLAR (CEZAYI ARTTIRAN)	ABD	İNGİLTERE	İSVİÇRE	AVUSTURYA	LICHTEN-STEIN	ALMANYA	TÜRKİYE
Tekrarlayan eylem	Cezanın üst sınırı					→1 yıl hapis cezası	[+]
Güven ilişkisi/ benzeri ilişkinin kötüye kullanılması		[+]	←3 yıl hapis cezası/ para cezası	[+]	[+]		Ceza yarı oranında arttırılır
Nitelikli yaralama				5-15 yıl hapis cezası	5-15 yıl hapis cezası	→5 yıl hapis cezası	Ayrıca ceza verilir
Hamile kalmaya sebebiyet				5-15 yıl hapis cezası	5-15 yıl hapis cezası		Ayrıca ceza verilir
Ölüme sebebiyet				10-20 yıl/ müebbet hapis cezası	10-20 yıl/ müebbet hapis cezası	→10 yıl/ müebbet hapis cezası	Müebbet hapis cezası
Silahla/birden fazla kişi tarafından						→2 yıl hapis cezası	Ceza yarı oranında arttırılır
Mağdurun beden/ruh bakımından kendini savunamayacak durumda olması				[+]		→ 2 yıl hapis cezası	Ceza yarı oranında arttırılır
Mağdurun beden/ruh sağlığının bozulması						→2 yıl hapis cezası	→10 yıl hapis cezası
Failin yaşı						→18 yaş ise; →2 yıl hapis cezası	→18 yaş ise;
Mağdurun zor durumundan yararlanma				[+]		[+]	
Pornografik yayın üretme amacı						→2 yıl hapis cezası	

Tablo 6: Cinsel İstismar Suçlarında Cezayı Hafifleten Faktörler(5, 6)

HAFİFLETİCİ NEDENLER	ABD	İNGİLTERE	İSVİÇRE	AVUSTURYA	LICHTEN-STEIN	ALMANYA	TÜRKİYE
Mağdurun rızası	[+]						mağdur →15 yaş ise;
Failin yaşı		←18 yaş ise;	← 20 yaş ise;				←18 yaş ise;
Mağdur-fail arası yaş farkı			← 3 yaş ise;	← 4 yaş ise; [1]	← 3 yaş ise; [2]		
Mağdur-fail arası evlilik/ belgelendirilebilen ilişki varlığı			[+]				şikayete bağlı
Failin mağdurun yaşı konusunda hataya düşmesi			[+]				
Mağdurun yaşı				→13 yaş ise; [1]	→12 yaş ise; [2]		→15 yaş ise;
Failin haksızlık içeriğinin azlığı						[+]	

(1) Mağdur 13 yaşından büyük ise ve fail ile mağdur arasındaki yaş farkı 4 yaştan az ise ceza indirimi uygulanır.

(2) Mağdur 12 yaşından büyük ise ve fail ile mağdur arasındaki yaş farkı 3 yaştan az ise ceza indirimi uygulanır.

TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISINDA ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Çocuğun cinsel istismarı suçlarında düzenlemeler içeren Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Tasarı) 9 Nisan 2018 tarihinde TBMM'ye sunulmuştur. Tasarı halihazırda Esas Komisyon olarak Adalet Komisyonu'nun ve Tali Komisyonlar olarak da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu'nun incelemesindedir. Anılan komisyonların raporlarını hazırlaması sonrasında tasarının TBMM gündemine gelerek yasalaşması beklenmektedir.

Yürürlük ve yürütme maddeleri dahil toplam 10 maddeden oluşan Tasarı'nın Genel Gereğesi'nde, yeni ceza adalet sisteminin uygulandığı yaklaşık 13 yıllık süre içinde ortaya çıkan ihtiyaçlar dikkate alındığında çocuklara karşı işlenen istismar suçuyla daha etkin mücadele edebilmek amacıyla ilave bir takım önleyici tedbirlerin alınması ve cezaların artırılması zorunluluğunu ortaya çıktığı, yargılama aşamasında ve sonrasında uygulanacak ilave tedbirler ve hak yoksunlukları düzenlediği ve bu suçlara özgü yeni koşullu salıverme sürelerinin belirlendiği ve böylece bireyin korunmasının ve toplum güvenliğinin sağlanmasının amaçlandığı vurgulanmıştır.

Tasarı aşağıda belirtilen kanunlarda yenilikler getirmektedir;

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde değişiklik yapmaktadır.
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 62, 103 ve 227. maddelerinde değişiklik yapmaktadır.
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu'nun 108. maddesinde değişiklik yapmaktadır.
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 6. maddesinde değişiklik yapmakta olup, ek olarak iki adet yeni madde öngörmektedir.

657 Sayılı Kanun Bakımından Getirilen Yenilik;

Çocukların cinsel istismarından mahkum olmama hali devlet memuru atanma şartları arasına alınmıştır. Bu düzenleme olumlu bir düzenlemedir.

5237 Kanun Bakımından Getirilen Yenilikler;

İndirimi nedeni ile ilgili olarak: TCK'nın 62. maddesinde belirtilen takdiri indirim nedenlerinin uygulanması halinde indirim nedeninin gerekçesi ile birlikte kararda gösterilmesi öngörülmektedir. Anayasa'nın 141. maddesi ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 34. maddesi mahkeme kararlarının gerekçeli olması zorunluluğunu zaten düzenlemekte olup, bu maddenin uygulamaya önemli bir farklılık getireceği düşünülmektedir. Mevcut yargı kararlarında kimi zaman kravat takma, giyim kuşam gibi durumlar dahi indirim nedeni yapılabildiği için bu düzenlemenin an azından bu tip amacını aşan indirim nedenlerinin önünü keseceği şeklinde iyiniyetli temennilerimiz mevcuttur. Ancak ifade etmek gerekir ki, çocuğun

cinsel istismarı çocukta büyük travmalara neden olmakta ve etkisini de çocuğun tüm yaşamı boyunca devam ettirmekte olduğu için çocuğun cinsel istismarı suçlarında indirim nedeni uygulamasının tamamen kalkması daha doğru bir yaklaşım olabilirdi.

Cezaların artırılması ile ilgili olarak: Tasarı, TCK'nın "Çocukların Cinsel İstismarı" başlıklı 103. maddesinde yaptığı değişiklikler ile cezaları artırmaktadır.

Tablo 7: TCK 103 – Mevcut Metni Tasarı Metni Karşılaştırması

Mevcut TCK Madde 103 Metni	Tasarı'ya Göre Madde 103 Metni
Madde 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağıdır. Cinsel istismar deyiminden; a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğı gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır. (2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza on sekiz yıldan az olamaz. (3) Suçun; a) Birden fazla kişi tarafından birlikte, b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından, d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından, e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı	Madde 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağıdır. Cinsel istismar deyiminden; a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğı gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır. (2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan kırk yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza otuz yıldan az olamaz. (3) Suçun; a) Birden fazla kişi tarafından birlikte, b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından, d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından, e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı

nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (5) Cinsel istismar için başvuru alan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. (6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.	nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (5) İkinci fıkrada tanımlanan cinsel istismarın; a) Oniki yaşını tamamlamamış çocuğa karşı üçüncü veya dördüncü fıkrada tanımlanan hallerden birisi ile gerçekleştirilmesi b) Birinci fıkranın (a) bendi kapsamında olan oniki yaşını tamamlamamış çocuklara karşı cebir veya tehditle gerçekleştirilmesi, c) Birinci fıkranın (b) bendi kapsamında olan çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi, halinde müebbet hapis cezasına hükmolunur. (6) İkinci fıkrada tanımlanan cinsel istismar suçu bakımından üçüncü ve dördüncü fıkranın birlikte uygulandığı hallerde ağırlaştırılmış müebbet cezasına hükmolunur. (7) Cinsel istismar için başvuru alan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. (8) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. (9) Bu madde uyarınca verilen müebbet hapis cezasına 62 nci maddenin uygulanması durumunda müebbet hapis cezası için belirlenen yirmibeş yıllık süre kırk yıl olarak uygulanır. (10) Bu maddede tanımlanan suçlar nedeniyle verilen süreli hapis cezalarına ilişkin olarak 61 inci maddeye göre verilen sonuç ceza, kırk yıldan fazla olamaz.
--	---

Özetle;

"Çocukların Cinsel İstismarı" başlıklı 103. Maddesinde yapılan değişiklikler ile çocuğun cinsel istismarı suçunun nitelikli hali için öngörülen hapis cezasının üst sınırı 20 yıldan 40 yıla çıkarılmaktadır. Suçun 12 yaşını tamamlamamış çocuğa karşı işlenmiş olması halinde 30 yıldan 40 yıla kadar hapis cezası verilmesi öngörülmektedir.

Tasarı, TCK'nın 103. maddesine iki yeni fıkra ekleyerek çocuklara karşı işlenen nitelikli cinsel istismar suçunun cezalarını, nitelikli haller bakımından önemli oranda artırmaktadır.

Tasarı'ya göre, cinsel istismar suçunun nitelikli halinin 12 yaşını tamamlamamış çocuğa karşı işlenmesi ve ağırlaştırıcı nedenlerden herhangi birinin bulunması durumunda fail hakkında müebbet hapis cezasına hükmedilecektir.

Suçun nitelikli halinin 12 yaşını tamamlamış çocuklara karşı ancak cebir veya tehditle işlenmesi halinde fail hakkında müebbet hapis cezasına hükmedilecektir.

Cinsel istismar suçunun nitelikli halinin çocuklara karşı silah kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde fail hakkında müebbet hapis cezası verilecek.

Cinsel istismar suçunun "birden fazla kişi tarafından, yakınları tarafından, nüfuz kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi" veya "cebir, tehdit, silahla işlenmesi" gibi unsurları içermesi halinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunacaktır.

Tasarı fail yararına cezayı hafifletecek takdiri nedenlerin varlığı halinde müebbet hapis cezası yerine verilecek 25 yıl hapis cezasını 40 yıla çıkarmaktadır.

Tasarı'ya göre süreli hapis cezaları için belirlenen süre 40 yıldan fazla olamayacaktır.

TCK'nın 103 maddesindeki değişiklikler bakımından değerlendirme;

- Tasarı fail ile mağdur arasındaki yaşıt olması veya yaş farkı olması gibi konular bu madde bakımından farklı olarak ele alınmamış olup, iki yaşıt çocuğun cinsel ilişkiye girmesi ile küçük bir çocukla cinsel ilişkiye giren yaşlı bir kişinin aynı madde kapsamında değerlendirilmesi Tasarı'nın zayıf noktalarından birisidir. Oysa failini de çocuk olduğu haller için farklı düzenlemeler öngörülebilirdi. Örnekle açıklayacak olursak; 60 yaşındaki bir kişi 15 yaşını doldurmuş bir çocuğa karşı cinsel istismar suçunu işlerse 2 ilâ 5 yıl hapis cezasına çarptırılacaktır. Diğer yandan 12 yaşlarında iki çocuk kendi aralarında cinsel içerikli oyun oynarsa, 12 yaşını dolduranlar müebbet hapsi cezası ile yargılanacaktır. Akranlar arası gönüllü cinsel ilişkinin tıpkı İngiltere, İsviçre ve Avusturya'daki yasal düzenlemelerdeki olduğu gibi hafifletici sebep olarak düzenlenmesi mümkün olabilirdi.

- Mağdurun 15 yaşından küçük olduğu haller için cezalarda önemli bir artış söz konusu. 15 yaşından büyük mağdurlar için sadece suçun silahla işlenmesi hali için bir değişiklik söz konusudur.

- Tasarı cezaları artıracı düzenlemeler içermektedir, ancak cezaların artırılması ceza hukuku sistemlerinde suçları azaltıcı nitelikte olmamaktadır. Hiç kimse cezanın süresine bakarak suç işlemediği için cezaların artması her zamana caydırıcı olamamaktadır. Hatta diğer açıdan cezaların artması hakimın hüküm kurarken çekinmesine ve kimi zaman da o kadar yüksek ceza vermek yerine hiç ceza vermemesine neden olabilmektedir. Bu da kağıt üstünde kalan ve fakat uygulanamayan cezalar sorunsalının doğabileceğini düşündürmektedir. Kaldı ki, cezaların yüksek olduğu ilkelere çocukların cinsel istismarı suçunun işlenme oranının azalmıyor olması da cezaları artırmanın ötesinde bir anlayışla yaklaşılmasının ve önleyici-koruyucu tedbirlere ağırlık verilmesinin önemini ortaya koymaktadır.

- Tasarı cezaların artırılmasını amaçlayan ama öte yandan önleyici ve koruyucu önlemler içermeyen yapısı ile çocukların cinsel istismarı sorununa çözüm getirmekten uzak kalan bir düzenleme olarak dikkat çekmektedir.

5275 Kanun Bakımından Getirilen Yenilikler;

Koşullu salıverme hükümlerinde değişiklik: Tasarı, çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmedilmesi halinde 50 yılı, müebbet hapis cezasına hükmedilmesi halinde ise 40 yılı cezaevinde iyi halli olarak geçirmesi durumunda hükümlünün koşullu salıverilme hükümlerinden yararlanabileceğini düzenlemektedir.

Kimyasal Kastrasyon: Tasarı İnfaz hakimine; cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçlarından dolayı hapis cezasına mahkum olanlar hakkında; cezaevinden tahliye tarihinden itibaren 5 yıla kadar süreyle, şu tedbir veya yükümlülüklerden bir veya birkaçına karar verebilme imkanı vermektedir;

- Rehabilitasyon amaçlı programlara katılmak.
- Suçun mağdurunun oturduğu ve çalıştığı yerleşim bölgesinde ikamet etmekten yasaklanmak.
- Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşımdan yasaklanmak.
- Çocuklarla bir sırada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak.
- Çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmekten yasaklanmak.
- İkametgahı veya işyerinin değişmesi durumunda ilgili kolluk birimine bildirilmek amacıyla, 7 gün içinde denetimli serbestlik müdürlüğüne yeni adresini bildirmek.
- 7 günden fazla ikametgahından ayrı bir yerde konaklayacak olması durumunda, 3 gün önceden konaklayacağı adresi ilgili kolluk birimine bildirilmek amacıyla denetimli serbestlik müdürlüğüne bildirmek.

Kimyasal kastrasyon bakımından değerlendirme:

Tasarı, İnfaz hakimine; cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan dolayı hapis cezasına mahkum olanlar hakkında, cezaevinden tahliye edilmesinden üç ay önce başlamak üzere; tahliyeden itibaren beş yıla kadar, ayakta veya yatarak cinsel isteğin ilaçla baskılanmasına yönelik tedbire (kimyasal kastrasyon) tabi tutulmaya uzman raporu üzerine karar verilebilme imkanı vermektedir. Böylece, usul sebeplerle Danıştay’da açılan iptal davasına konu olan “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlardan Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik” maddesi ile düzenlenen kimyasal kastrasyon usulü engelleri aşarak bu kez “yasal” düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kimyasal kastrasyonun dünyadaki uygulamalarına bakacak olursak yeknesak bir uygulama olmadığı görülmektedir. Ülkelerin bir kısmı zorunlu bir tedbir olarak bu yaptırımı tercih

ederken, diğerk bir kısmı bu konuda faillerin serbest iradesini dikkate almakta ve belirli şartların gerçekleşmesi durumunda söz konusu tedbiri uygulamaktadır. Mesela ABD, cinsel nitelikli bir suçun işlenmesi halinde eyaletler nezdinde kastrasyon müdahalesine sıklıkla başvuran bir ülkedir. Bu kapsamda, örneğın, 1999 Kaliforniya Ceza Kanununun 645. maddesi gereğince, mahkemeler, 13 yaş altı çocuklar aleyhine cinsel suç işleyen faillerin kimyasal yollarla tedavisini emredebilir denmektedir. Şayet suçun tekrarı söz konusuysa, hükümlünün şartlı salıverilme öncesinde kastrasyona tabi tutulması zorunludur. Mahkûmun kimyasal kastrasyon yerine, cerrahi kastrasyon yaptırımını tercih etme hakkı ise saklıdır⁽⁷⁾. Buna karşılık, Teksas eyaletinde küçüklere karşı işlenen cinsel suçlarda cerrahi kastrasyon, ancak failin isteğine bağılı olarak uygulanabilir ve bu müdahale, cezanın affı ve şartlı salıverilme sonucunu doğurmaz⁽⁸⁾. Benzer nitelikteki düzenlemelerin Avrupa ülkeleri açısından da geçerli olduğı belirtilmelidir. Örneğın, Polonya’da, Ekim 2009’da yapılan yasal değışiklikle, 15 yaşın altındaki küçüklere karşı cinsel suç işleyenler hürriyeti bağlayıcı cezalarını çektikten sonra kimyasal kastrasyon yaptırımına tabi tutulmaktadır⁽⁹⁾. Burada failin iradesi artık herhangi bir rol oynamaz. Bununla birlikte, Almanya, İsveç, Finlandiya, Danimarka ve Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerde kişilerin ancak belirli koşulları yerine getirmeleri (örneğin; belirli bir yaşı doldurmuş olma, aydınlatılmış onamın bulunması) ve talep etmeleri halinde kastrasyon müdahalesinin uygulandığı görülmektedir⁽⁸⁾.

Tasarı TCK 102/2, 103, 104/2-3, 188 maddelerinden hüküm giyen mahkumlar için uzman raporunun alınması şartıyla 5 yıl süreyle kimyasal kastrasyon uygulanabileceğine dair düzenleme içermektedir. Kimyasal kastrasyon, Tasarı’ya göre tıbbi gerekliliklere uygun olarak yerine getirilecek ve infaz hakimi tarafından yılda bir defa değıerlendirilecek, gerektiğinde sonlandırılabilir. İnfaz hakimi tedbirin uygulanmasına veya devam etmesine yönelik karar verirken uzman görüşlerini dikkate alacak ve hükümlünün sağılığı açısından gerekli olması durumunda tedbirin sona erdirilmesine karar verebilecektir. Tasarı kimyasal kastrasyon uygulaması ile ilgili olarak Sağılık Bakanlığı’nın da görüşü alınarak bir yönetmelik hazırlanacağını belirtmektedir.

Tasarı suç tarihinde çocuk olanların kimyasal kastrasyona tâbi tutulmayacağını düzenlemektedir.

Tasarı genel olarak değıerlendirildiğinde cezaları artıran ancak sosyal koruma ve rehabilitasyon anlayışından uzak, önleyici ve koruyucu önlemlere yoğunlaşmayan bir görünüm sergilemektedir.

5395 Kanun Bakımından Getirilen Yenilikler;

Tasarı, mahkemeler, savcılıklar, diğerk adli veya idari merciler, kolluk görevlileri, sağılık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarının korunma ihtiyacı olan çocuğı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il veya ilçe müdürlüklerine derhal bildirmesi gerektiğini ve il veya ilçe müdürlüklerinin de kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı derhal yapması gerektiğini düzenlemektedir.

Tasarı, cinsel istismar suçu mağduru çocuğın yüksek yararı gerektiriyorsa, soruşturmanın başlangıcında, olayla ilgili internet de dahil basın yayın organlarında yayın kısıtlanabileceğini,

yayın yasağı konulabileceğini ve erişimin engellenebileceğini düzenlemektedir. Buna, çocuğun anası, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse veya Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının istemi üzerine ya da re'sen Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilecektir. Bu düzenleme cinsel istismar mağduru çocuğun ikincil travma yaşamasını ve damgalanmasını önlemeye yönelik olması itibarıyla olumlu görünmekle birlikte zaten siyah rakamlara konu olan cinsel istismar vakalarının iyice görünmez hale gelmesi, bilinmediği için de sorun olarak görünmeyeceği, bazı örtbas risklerine açık biri yapı oluşturabileceği endişesini de beraberinde getirmektedir.

Tasarıda, cinsel suç mağdurlarının tekrarlanan mağduriyetini önlemek, adli ve tıbbi işlemlerin bu alanda eğitilmiş kişilerden oluşan bir merkezde ve tek seferde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla özel merkezler kurulacağını düzenlemektedir. Cinsel suç mağduru çocukların ifadesinin bu merkezlerde Cumhuriyet savcısının nezaretinde uzmanlar aracılığıyla alınacağını, mağdur çocuğun ifadesinin alınmasında zorunlu olarak görüntü ve seslerin kayda alınacağını düzenlemektedir. Bu düzenleme cinsel suç mağduru çocukların yargılama sürecinde birden fazla kez dinlemelerinin neden olduğu ikinci travmaları azaltacak nitelikte olduğu için olumlu düzenleme olarak görünmektedir.

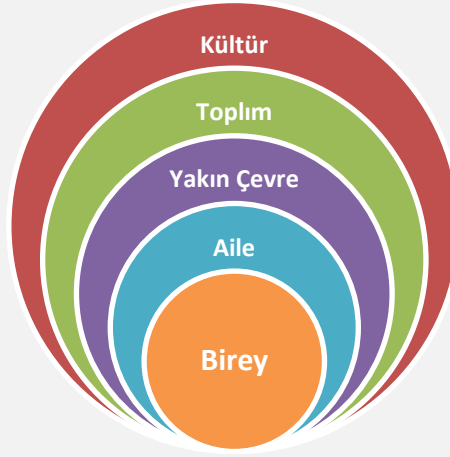
Maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasında çocuk mağdurun kovuşturma aşamasında ifadesinin alınması veya başkaca bir işlem yapılmasında zorunluluk varsa bu işlem, mağdur çocuk ile sanığın aynı ortamda bulunmayacağı şekilde, mahkeme veya görevlendireceği naip hakim tarafından bu merkezlerde uzmanlar aracılığıyla yerine getirileceği şeklinde düzenleme getirilmiştir.

Tasarı, cinsel suç mağdurlarının beden muayenesi ile vücuttan örnek alınması işlemlerinin, adli tıp uzmanı veya yokluğu halinde uzman hekim tarafından bu merkezlerde yapılacağı düzenlemesini içermektedir.

Tasarı, TCK'nın 102/2, 103, 104/2-3, 188, 190, 226/1-a-b-3 ve 227. maddelerinde sıralanan cinsel suçlar ile ilgili olarak haklarında kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunanların; kamu veya özel sektöre ait çocuk hizmet birimleri, adli görüşme odaları, okul, okul servisi, okul kantini, yurt, kreş, gündüz bakımevi, çocuk kulübü, çocuk parkı, oyun bahçesi, oyun salonu gibi çocukların yoğun olarak bulunduğu iş kollarında çalıştırılmayacağı ve bu yerleri işletemeyeceği düzenlemesini getirmektedir.

ÇOCUK HAKLARI FARKINDALIK ARAŞTIRMASI

Şiddetle ilgili literatürde kabul gören en yaygın yaklaşım **ekolojik model**dir. Bu modele göre şiddet aile, yakın çevre, toplum ve kültür ile ilgilidir ve merkezden başlayarak çevreye doğru yayılan çemberlerle resmedilir. (Grafik 1)

Grafik 1

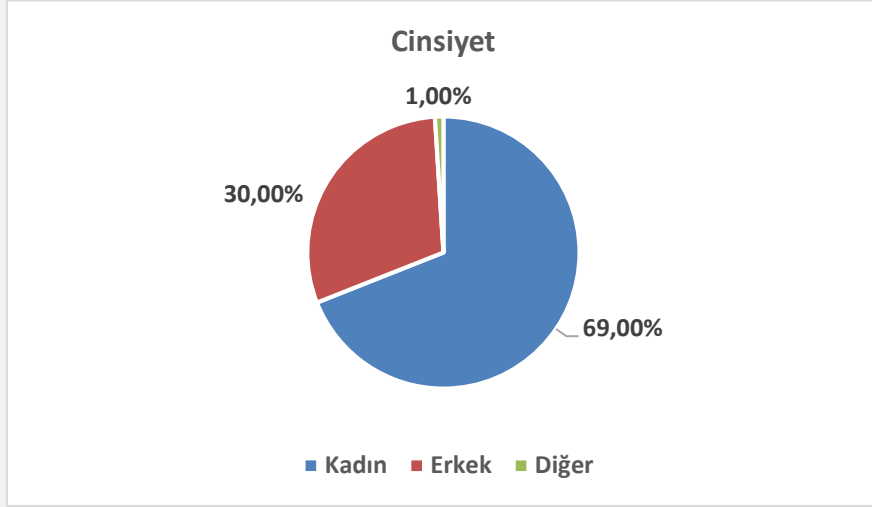
Bu model aynı şekilde çocuk haklarının topluma öğretilmesi için de bir model teşkil edebilir. Eğer çocuk hakları, çocuğa, erken yaşlardan itibaren benimsetilmeye başlanırsa, aile, okul çalışanları, öğretmenler ve idari kadro bilincinde olursa, çocuğun yakın çevresinin ve toplumun farkındalığı yüksek olursa bir kültür olarak yerleşebilir ve kalıcı olabilir.

Şüphesiz ki toplumları değiştirme ve geliştirmede kılavuzluk rollerinden birini de çocuklar üstlenir. Toplumun niteliğini belirlemede etkin bir rol oynayan çocukların aktif katılımı ve tüm temel gereksinimlerinin yanı sıra psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçlarının da karşılanması gerekir. Bu gereklilikten hareketle, çocukların sözü edilen gereksinimlerinin karşılanmasını ve onların korunmasını sağlayan hakları bulunur. Bunun vücut bulduğu sözleşme de “Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi”dir. Bu sözleşmeye göre; daha erken yaşta reşit olma durumu hariç 18 yaşına kadar her insan çocuktur.

Çocuğun, biyo-psiko-sosyal bir varlık olarak çıkar ve gereksinimlerinin korunması ve sağlanması ancak bu konuda karar alabilen ve sorumluluk üstlenen yetişkinler tarafından gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla yetişkinlerin çocuk hakları konusunda bilgi ve farkındalık bu noktada önem kazanmaktadır.

İMDAT ve ASUMA işbirliğinde 2017-2018 döneminde yürütülmekte olan “**Çocuk Hakları Farkındalık Çalışması**” devam etmektedir. Çalışmanın amacı 18 yaş üstü bireylerin çocuk hakları ile ilgili bilgi ve görüşlerinin ölçülmesidir. Çalışma kapsamında ilk aşamada İzmir’de **700 kişiye** ulaşılmıştır.

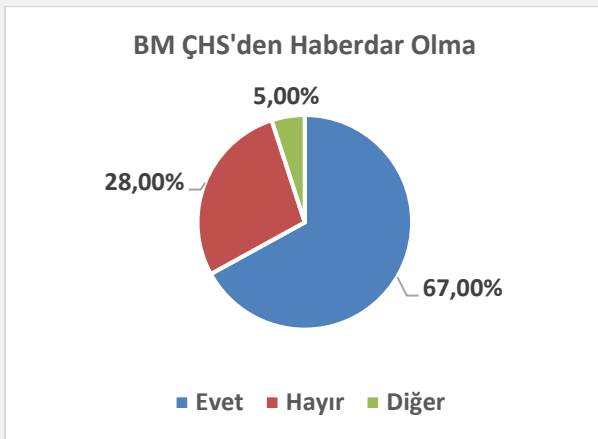
Çalışmamıza katılanların %69'u Kadın, %30'u Erkek olduğunu ifade ederken %1'i ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. (Grafik 2)

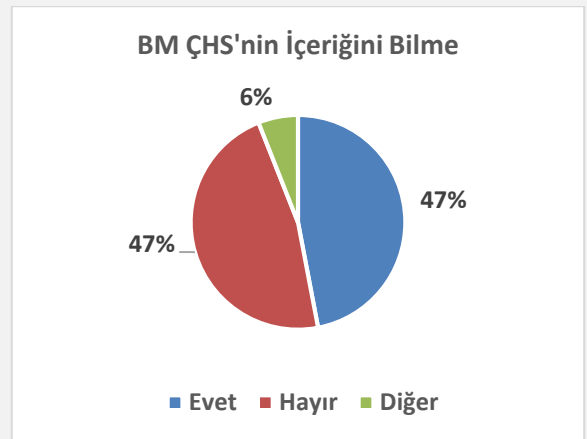
Grafik 2

Katılımcıların yaş aralığı 18 ile 65 yaş arasındadır. Katılımcıların %27 si 35-44 yaş aralığındaki bireylerden, %17 ise 25-34 yaş aralığındadır.

Yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nden (BM ÇHS) haberdar olma oranı %67'dir. (Grafik 3) Katılımcıların yaklaşık 3'te 1'i çocuk hakları sözleşmesinden haberdar değildir. 2/3'ü ise haberdardır. Ancak tablo bu sözleşmenin içeriğini bilmek noktasında değişmektedir. Haberdar olma %67 iken BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin içeriğini bilme oranı %47'dir. Katılımcıların %47'si ise içerik hakkında herhangi bir bilgileri olmadığını belirtmişlerdir. (Grafik 4) Halihazırda BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni haberdar oranı düşüken içerik konusunda tablo daha da kötüleşmiştir.

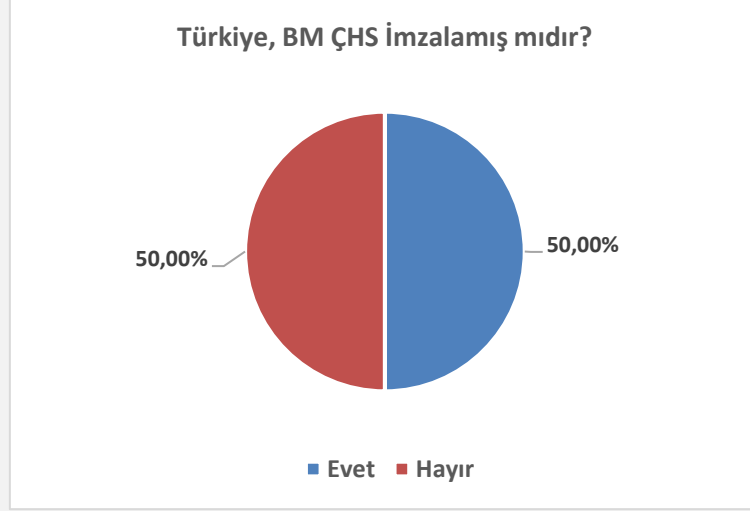

Grafik 3

Grafik 4

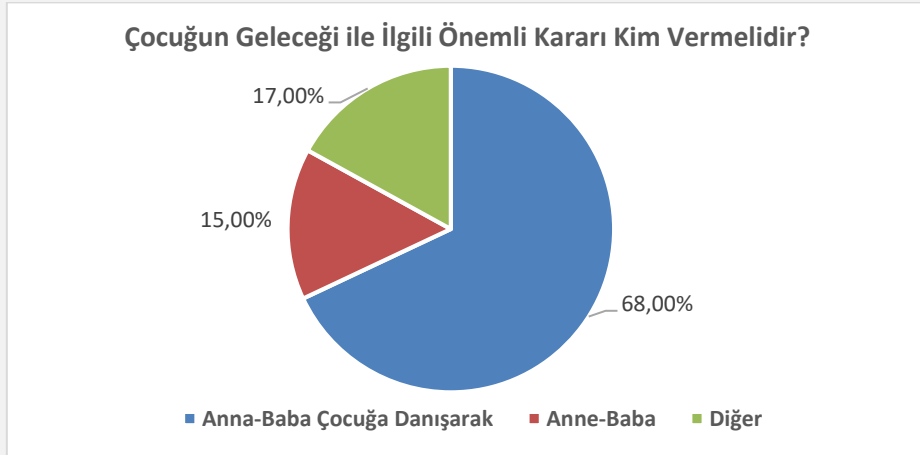
Türkiye'nin bu sözleşmeyi imzalayıp imzalamadığı konusunda bilgi oranı ise yarı yarıyadır. %50 oranında imzalanmış denirken, diğer yarısı imzalamadığını ifade etmiştir. (Grafik 5) Halbuki Birleşmiş Milletler tarafından 20 Kasım 1989 yılında benimsenen sözleşmeyi Türkiye de dâhil olmak üzere yaklaşık 196 ülke sözleşmeyi imzalamış ya da onay ve katılma yoluyla taraf devlet durumuna gelmiştir ⁽¹⁰⁾. Türkiye, Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni 2 Ekim 1995'te uygulamaya başlamıştır.

Grafik 5

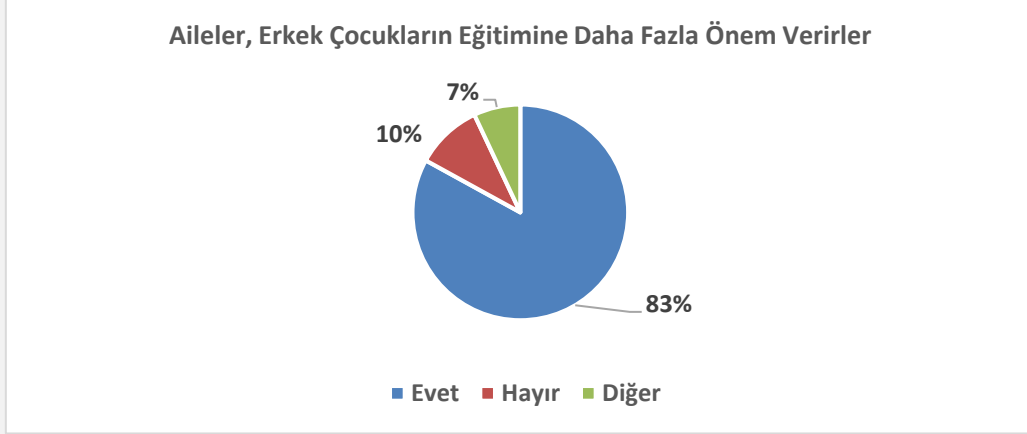
Araştırma ön sonuçlarına göre Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 0-18 yaş aralığını kapsadığını ifade edenlerin oranı %73 iken 0-13 yaş aralığını ifade edenler %17'dir.

Çocuğun katılım hakkının ve söz söyleme fırsatı verilmesinin önemi açıktır. Dolayısıyla çocukla ilgili kararlar da çocuğa da danışılması gereklidir. Bu hususta katılımcıların "Çocuğun Geleceği ile İlgili Önemli Kararları Kim Vermelidir?" sorusuna büyük ölçüde anne-baba çocuğa danışarak cevabı verilmiştir. %68'i bu cevabı verirken, %15 anne-baba birlikte cevabını vermiştir. (Grafik 6)

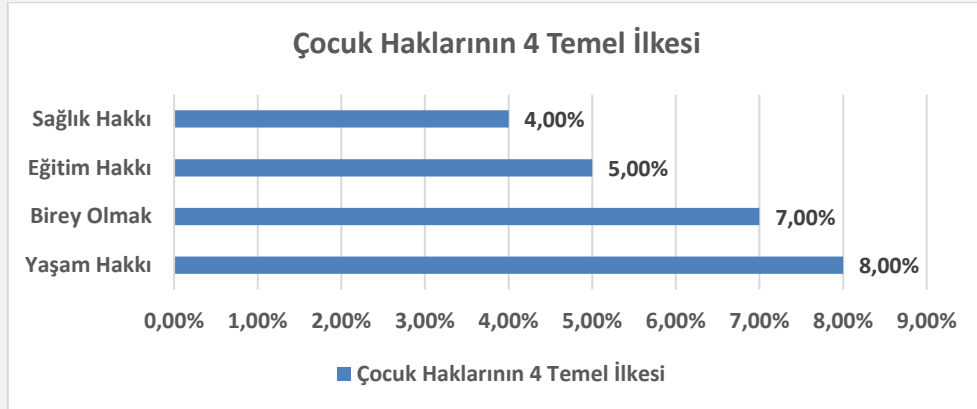
Grafik 6

Ancak, her ne kadar çocuğa danışarak karar alınması gerektiği öne çıkmış olsa da hem erkek hem kız çocukları için eşit bir yaklaşım olduğu anlamına gelmemektedir. “İleride aile reisi olacağı için, aileler erkek çocukların eğitimine daha fazla önem verirler” önermesine katılanların oranı %83’tür. %10 ise katılmadığını söylemiştir. (Grafik 7)

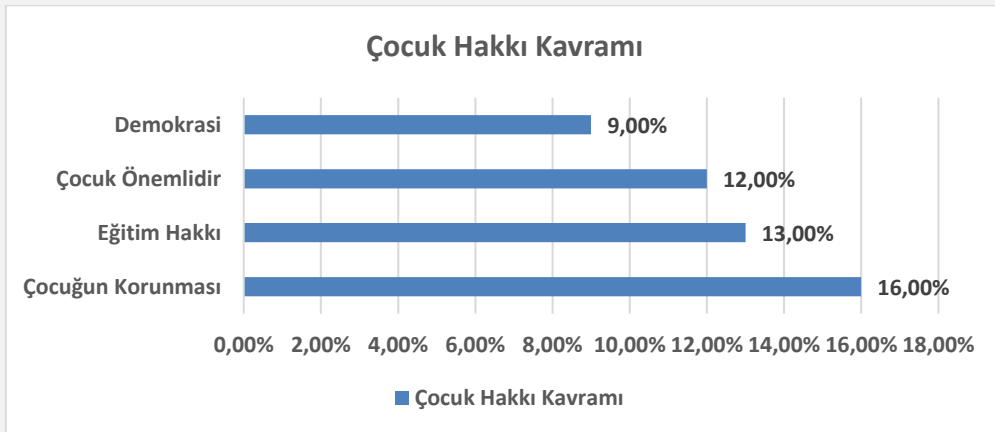

Grafik 7

Açık uçlu iki soru sorulmuştur. İlki çocuk hakları ile ilgili 4 temel ilkenin neler olduğu sorusudur. İkincisi ise Çocuk Hakkı kavramının ne çağrıştırdığı sorusudur. Bu sorulara en çok verilen 4 cevap aşağıdaki gibidir. (Grafik 8-9)

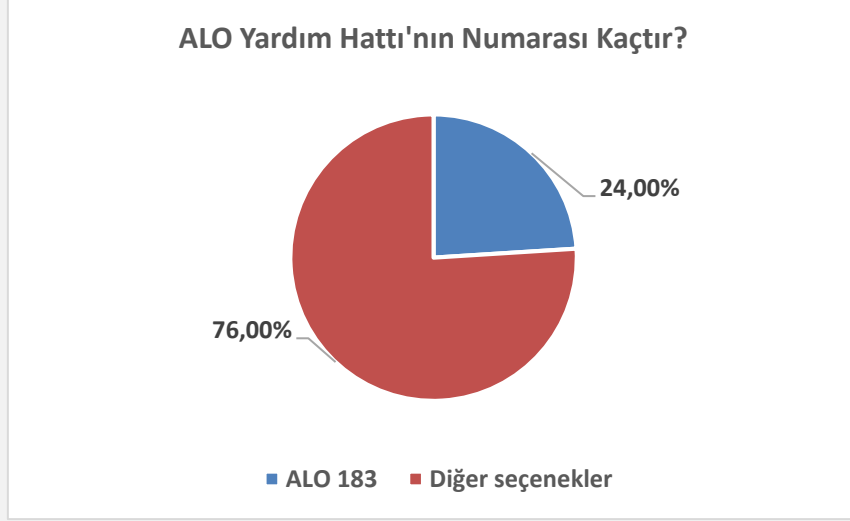

Grafik 8

Grafik 9

Son olarak, çocuk haklarında dair herhangi bir ihlal olduğunda veya yardım istendiğinde aranacak bir yardım hattı bulunmaktadır. Bu hat ALO 183'tür. Ülkemizde bulunan alo imdat hattının numarası sorulduğunda katılımcıların ancak %24'ü ALO 183 cevabını vermişlerdir. (Grafik 10)

Grafik 10

SUÇA SÜRÜKLENMİŞ ÇOCUKLARA TOPLUMUN BAKIŞ AÇISI ARAŞTIRMASI

Suçta sürüklenen çocuklar ülkemizde var olan önemli problemlerden birisidir. Risk altındaki çocuklar konusuna bakıldığında çocukların ev ve okul başta olmak üzere yaşadıkları ortamlarda önce istismara maruz kaldıkları görülmektedir. Fiziksel veya cinsel istismara maruz kalmış olan çocuk sokağa kaçmakta ve eve geri dönmemektedir. Sokakta yaşayan çocuğun ilk öğrendiği şey düzensiz hayat ve uyuşturucu kullanmaktır. Bu çocuklar grup olarak yaşamakta ve bir süre sonra da bir çeteye bağlanmaktadır. Çete yaşamına geçtiklerinde suç işlemekte ve bir süre sonra bu suçlar basit suçlardan nitelikli suç olarak isimlendirilen ağır suçlara dönmektedir. Arkadaşlarıyla iken tiner ve uçucu madde kullanan çocuk sokak yaşamından suç çetesi bireyi olarak suça sürüklenen çocuk boyutuna dönüştüğünde bu sefer ektazi , kokain , eroin gibi maddeleri kullanmaya başlamaktadırlar.

Her geçen gün büyüyen bu probleme devletin yaklaşımının 3 boyutta zayıf kaldığı görülmektedir:

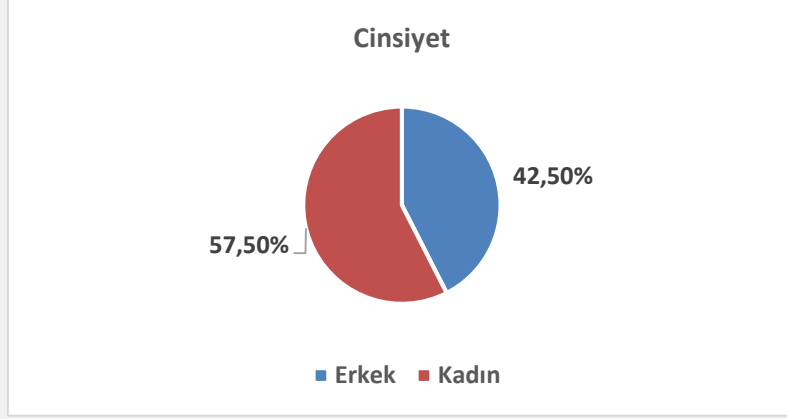
1-Suçun önlenmesi için alınması gereken çocuğun eğitim zincirinin içinde kalması sağlanamamakta ve eğitimden kopan çocuklar kendilerini önce sokakta sonra da suç çetelerinde bulmaktadırlar.

2- Suç işlemiş çocukların rehabilitasyonu temel amaç olması gerekirken çocukların erişkinlerle beraber kalmaları ve ceza infaz kurumlarında rehabilitasyona yönelik yapılanların çok zayıf kalması da çok temel sorundur. Adalet bakanlığının bu konuda yetersiz çalışmalar ve kadrolarının bulunması belki de aşılması gereken ilk adım olarak dikkat çekmektedir.

3- Cezaevinden çıkan çocuğun topluma kazandırılması çok önemlidir. Bu sağlanmadığında çocuğun eski çete yaşamına geri döndüğü ve suç makinasına dönüştüğü çok sayıda örnek bulunmaktadır. Bu konuda çalışan Çocuklara yeniden Özgürlük Vakfı olmak üzere çok sınırlı sivil toplum kuruluşunun bulunduğu da altını çizmek gerekmektedir.

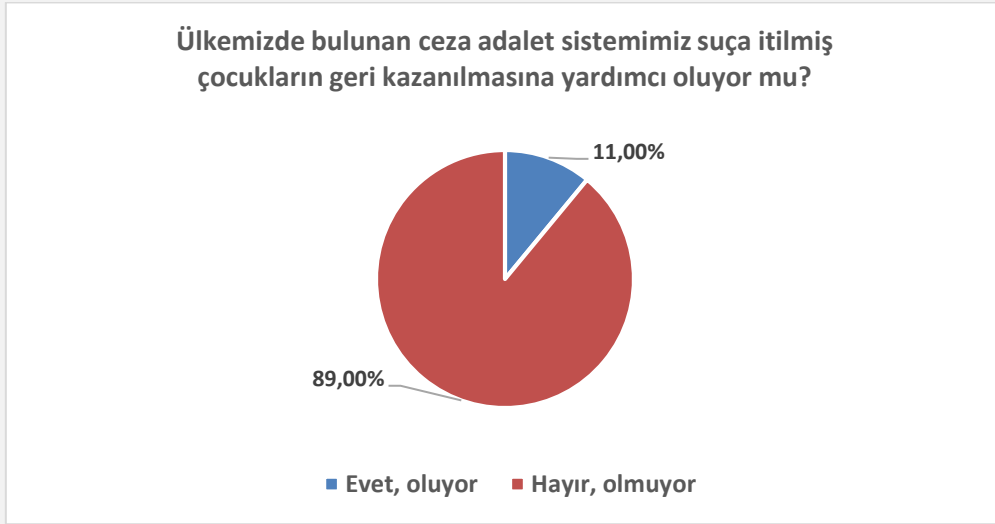
Tüm bunlar göstermektedir ki toplumsal olarak ya da meslek grupları olarak suça sürüklenen çocuklar konusunda yeterli bilgi ve duyarlılık bulunmamaktadır. Suç işlemiş çocuklar teriminden kaçarak suça sürüklenen çocuklar ya da suça itilmiş çocuklar olarak isimlendirilmelerinin ana nedeni bu çocukların bu duruma isteyerek ve bilinçli olarak düşmemiş olmalarıdır.

ASUMA ve İMDAT tarafından yapılan ve 696 kişiye uygulanan çalışmada, katılımcılara birtakım ifadeler yöneltilmiş ve katılıp katılmadıkları, destekleyip desteklemedikleri sorulmuştur. Katılımcıların %42,5 erkek iken %57,5'i kadındır. (Grafik 11) Buna göre;

Grafik 11

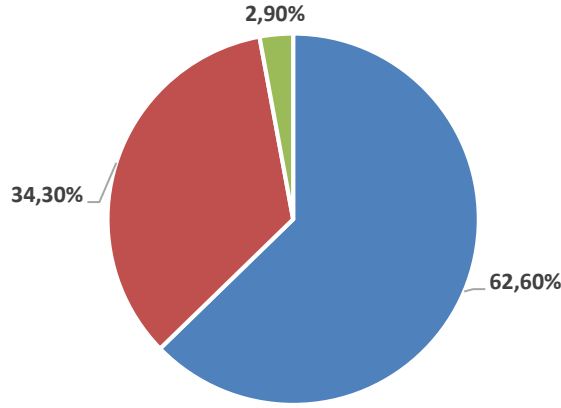
Ortaya çıkan en belirgin sonuçlardan bir tanesi, Türkiye’de bulunan adalet sisteminin suça sürüklenmiş çocukların geri kazanılmasında yardımcı olmadığıdır. (Grafik 12)

Grafik 12

Bir çocuğun hırsızlık yapması durumu ile ilgili kısa bir olay verilmiş ve adli yargılama olmadan önce başka çözüm yolları aranması gerekip gerekmediği sorulmuştur. Gelen cevapların çoğu küçük yaşta bu tarz davranışların olabileceği ve bunun yanlış olduğunun çocuğa anlatılması ile ilgilidir. (Grafik 13)

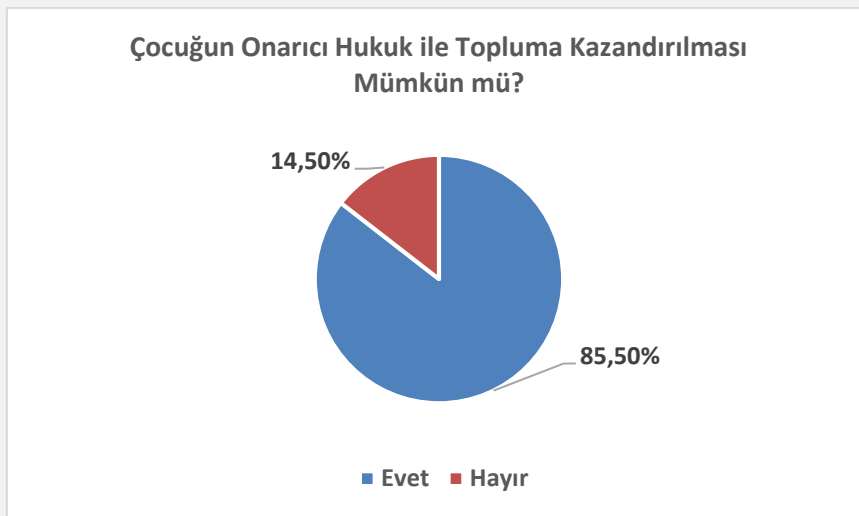
12 yaşındaki A, komşusunun evindeki değerli bir eşyayı çalıyor. Sizce A için yargılama sürecine geçilmeden önce başka çözüm yollarının araştırılması gerekir midir?

- Evet, çocuklar küçük yaşta böyle davranışlar sergilemeye meyillidir. Bu davranışın ne kadar yanlış olduğu ona anlatılmalıdır.
- Kısmen katılıyorum, öncelikle çocuğun hayat şartları ele alınmalıdır
- Katılmıyorum, A işlediği suçtan sorumlu tutulmalıdır.

Grafik 13

Katılımcıların çoğunluğu suça sürüklenmiş çocukların her çocuğun onarıcı hukuk sistemi ile topluma kazandırılmasının mümkün görmektedir. %85,5 oranında “Suça sürüklenmiş her çocuğun olumlu bakış açısıyla (Cezalandırılmaksızın, onarıcı hukuk sistemine uygun olarak eğitici, öğretici müdahale programları ile) topluma kazandırılması mümkün müdür?” sorusuna evet cevabı verilmiştir. (Grafik 14)

Grafik 14

Katılımcıların 2/3'ü sosyal yaşantılarında ilişki kurdukları bir kişinin çocukken bir suç işlemiş olmasının, o kişiye karşı bakış açılarının değiştirmeyeceği görüşündedir. (Grafik 15)

Grafik 15

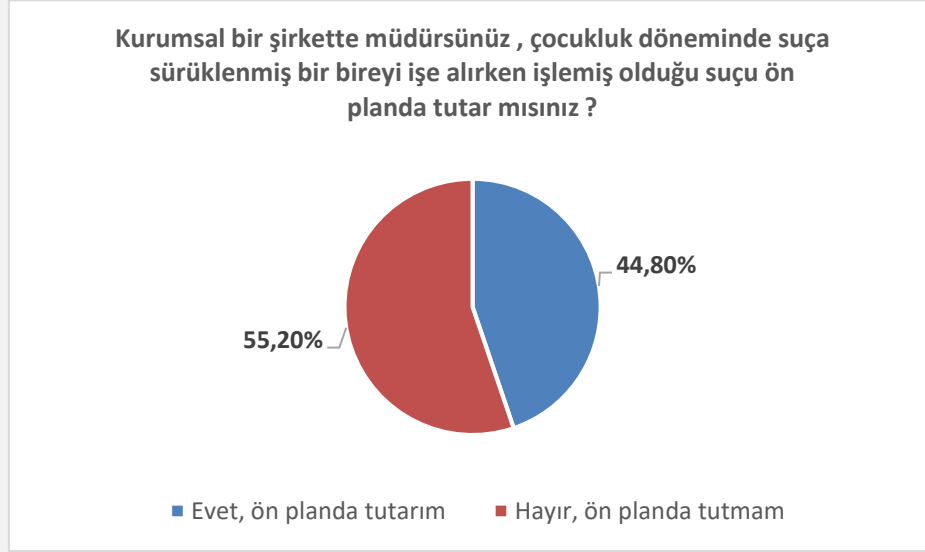
Ancak, katılımcıların işveren konumunda olduklarında, çocuk yaşıta hırsızlık vb. suça sürüklenmiş bir bireyi, dükkan, ofis vb. işyerlerinde çalıştırmaları durumunda kısmen huzursuz olacaklarını göstermektedir. (Grafik 16)

Grafik 16

Benzer bir soru bu sefer bir işveren konumunda değil ancak bir müdür pozisyonunda olunsaydı, işe alınma sürecinde çocukken suça sürüklenmiş bir bireyin değerlendirilmesinde bu durumun ön planda tutulup tutulmayacağı için sorulmuştur. Kişisel hayatta olumsuz yönde değiştirmeyenler ile, işveren konumunda kısmen huzursuz eder seçenekleri ön plana

çıkılmışken, işveren değil de bir müdür pozisyonunda olduğunda oranlar birbirlerine yaklaşılmaktadır. (Grafik 17)

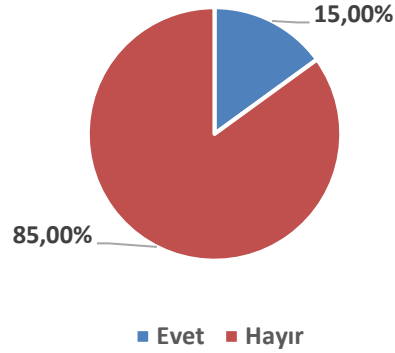
Grafik 17

Ülkemizde son zamanlarda sıkça tartışılmaya başlanan idam cezası hakkında ise katılımcıların yaklaşık 2/3'sü istemediğini dile getirmiştir. (Grafik 18) Aynı soru çocuk üzerinden bir örnek ile de sorulmuştur. Örneğe göre yurtdışında yaşayan 13 yaşındaki G.S., 11 ve 8 yaşındaki iki kız arkadaşının kafasını demirle ezerek öldürüyor ve idam cezasına çarptırılıyor. Katılımcılara bu, bu yaştaki bir çocuk için uygun bir ceza olup olmadığı sorulmuştur. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%85'i) uygun olmadığını ifade etmiştir. (Grafik 19)

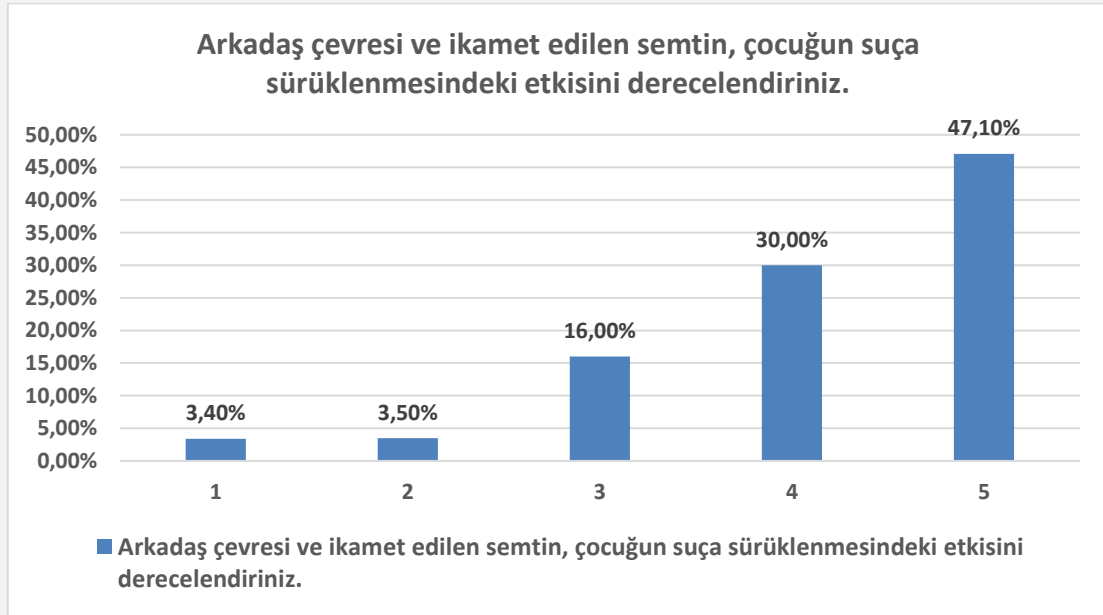
Grafik 18

Yurtdışında yaşayan 13 yaşındaki G.S 11 ve 8 yaşındaki iki kız arkadaşının kafasını demirle ezerek öldürüyor ve idam cezasına çarptırılıyor. Sizce bu, bu yaştaki bir çocuk için uygun bir ceza mıdır?

Grafik 19

Son olarak, çocuğun arkadaş çevresi ve ikamet edilen semtin özelliği, çocuğun suça sürüklenmesindeki etkisi fazla bulunmuştur. (Grafik 20)

Grafik 20 (1 en az 5 en çok anlamındadır)

-
- ¹ Sexual Offences Act 2003, Article 5-6 <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/42/section/5> (Son Erişim Tarihi: 14.04.2018)
 - ² Feridun Y, Gottfried P. Alman Ceza Kanunu, 2015.
 - ³ Criminal Code of the French Republic Article 227-25, 26- <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/30> (Son Erişim Tarihi: 14.04.2018)
 - ⁴ U.S. Code Chapter 109A, Article 2241-2245. <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/2241> (Son Erişim Tarihi: 14.04.2018)
 - ⁵ İMDAT, Çocuk İstismarına Yönelik Rapor, 2016.
 - ⁶ http://www.journalagent.com/adlitip/pdfs/ADLITIP_25_1_11_24.pdf (Son Erişim Tarihi: 14.04.2018)
 - ⁷ Küçük, T.S. “Bir Ceza Hukuku Yaptırımı Olarak Zorunlu Kastrasyonun Anayasa Hukuku Açısından İncelenmesi”. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIX, Y. 2015, Sayı 4 , sayfa 306
 - ⁸ Yenidünya, C. Yaşar, Y. “Kastrasyon Cinsel Suç Faillerine Uygulanabilecek Uygun Bir Yaptırım Mıdır?”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 14, Temmuz 2013, sayfa 360.
 - ⁹ Yenidünya, C. Yaşar, Y. “Kastrasyon Cinsel Suç Faillerine Uygulanabilecek Uygun Bir Yaptırım Mıdır?”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 14, Temmuz 2013, sayfa 360
 - ¹⁰ <http://indicators.ohchr.org/> (Son Erişim Tarihi: 19.04.2018)